

УДК 811.161.2'37'373.7:070.23 (477.44)

Фразеологічна експресивність у вінницькій пресі

Володимир Каленич

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна

Надійшла до редакції: 19.03.2024 • Схвалено до друку: 17.04.2024

Анотація

У статті розглянуто функційно-стилістичні особливості фразеологічних одиниць у сучасних медіатекстах вінницької преси (на матеріалі газетних публікацій тижневика «Вінниччина»). Визначено експресивність як домінуючу ознаку медіафразеології. На найновішому ілюстративному матеріалі проаналізовано фразеологізми, прислів'я, приказки, крилаті вислови, окреслено їхню експресивну роль; описано прийоми трансформування таких одиниць відповідно до стилістичної орієнтації в медіатекстах. Фразеологічні засоби є обов'язковими лінгвостилістичними компонентами журналістських публікацій, своєрідним джерелом експресивно-емоційного забарвлення контенту й особливої образності та виразності в медіатекстах.

Ключові слова: фразеологія, фразеологічна одиниця, семантика, експресивність, медіатекст, вінницька преса

UDC 811.161.2'37'373.7:070.23 (477.44)

Phraseological expressiveness in the Vinnytsia press

Volodymyr Kalenykh

Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine

Received: 19.03.2024 • Accepted: 17.04.2024

Abstract

Phraseology is a unique linguistic phenomenon and a communicative component of the language system, which functions actively and changes under the influence of extralingual and intralingual factors. Observations of modern media discourse convincingly show that the language of mass media reacts quite sensitively to the events and realities now, accumulating everything in the lexical and phraseological system of the language. In the article, mediaphraseology is considered as a complex of figuratively-expressive fixed expressions in the media language, which perform a text-creating role, give a special expressiveness, bright stylistic coloring to journalistic works. There are tendency to the use of such linguistic units in the original composition and in the transformed. The purpose of the article is to analyze the functioning peculiarities and expressiveness of phraseological units in modern regional press (on the material of the newspaper “Vinnychchyna”). The main research method is the descriptive method, which involves observation, classification, generalization and interpretation of phraseological means in journalistic works. At various stages of the research, the method of functional analysis was used to determine the expressive role of the phrase. General scientific methods of analysis and synthesis, induction and deduction, systematization, as well as the special scientific methods of linguistic text analysis were also applied. Results. The phraseologisms, proverbs, sayings, aphorisms are obligatory linguistic-stylistic components of journalistic publications, a kind of source of expressive and emotional coloring of content, creating a special imagery and expressiveness in media texts. Analyzing the regional media discourse, we observe a variety of phraseological means. They express the stylistics and aesthetics of journalistic speech, aptly create an emotional flavor for a special perception of the text and a more effective impact on the reader's consciousness. The expressiveness of the phraseology relates to the concepts of imagery, evaluation, emotionality, connotation and intertextuality. Originality. Phraseological resources, like modern vocabulary, are dynamically updated, in particular in the media. It's evidenced by linguistic and lexicographic works. Mediaphraseology was considered in structural-semantic, functional-stylistic and communicative-pragmatic aspects, mainly on materials of various all-Ukrainian publications. However, the regional segment of this media-linguistic field remains relevant and promising mainly for local researchers. Conclusion. In the Vinnytsia press (on the material of the weekly “Vinnychchyna”) we find various phraseological representations of figurative reinterpretation of the facts of reality, which strengthens the expressive potential of the presentation, condenses semantics and enlivens attention. Expressiveness acquires a kind of pragmatics in the phraseologized headlines of the Vinnytsia newspaper, which are less informative, but attract attention, intrigue with their veiled expression, give an impetus to decoding the title of the publication after reading it. Transformed phrasemes update the imagery of established expressions, actualize the emotional and expressive meaning, enrich the newly created context with certain connotations.

Keywords: phraseology, phraseological unit, semantics, expressiveness, mediatext mediaphraseology, Vinnytsia press

---

Постановка проблеми. Фразеологія є унікальним лінгвістичним феноменом і комунікативним складником мовної системи, яка досить активно функціонує й змінюється під впливом екстралінгвальних та інтралінгвальних чинників. Динаміка фразеологічного складу літературних мов, зокрема й української, пов'язана з оперативним віддзеркаленням оновленого сприйняття світу, образними оцінками сучасного політичного, культурного, наукового, побутового життя соціуму. Спостереження над сучасним медіадискурсом переконливо свідчать про те, що й мова засобів масової інформації досить чутливо реагує на події та реалії сьогодення, акумулюючи все в лексико-фразеологічній системі мови. До того ж журналісти завжди в пошуку ефективних експресивних засобів відображення реалій буття.

Медіафразеологію розглядаємо як «сукупність образно-виразних стійких висловів у мові ЗМІ, які виконують текстотвірну роль, надають особливої виразності, яскравого стилістичного забарвлення журналістським творам» (Каленич, 2019, с. 155). У сучасних українських медіа функціонує широкий спектр фразеологічних засобів, різноманітних за походженням, семантикою і структурою, граматичними особливостями й стилістичним потенціалом, зорієнтованих на влучність мовлення, глибше сприймання інформації.

Фразеологічні ресурси, як і сучасна лексика, динамічно оновлюються, зокрема в медіапросторі, що засвідчують лінгвістичні та лексикографічні праці (Шевченко & Сизонов, 2017). Медійну фразеологію висвітлювали як у структурно-семантичних, функціонально-стилістичних, так і комунікативно-прагматичних вимірах переважно на матеріалах різнотипних всеукраїнських видань (Каленич, 2019; Каленич, 2022; Коваль, 2011; Сизонов, 2019). Проте регіональний сегмент цієї медіалінгвістичної царини залишається актуальним і перспективним для дослідників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У мовностилістичному діапазоні медіадискурсу фразеологічні одиниці вирізняються своєю експресивністю, емоційно-оцінними значеннями, колоритністю, конотаціями й трансформаціями.

Категорія *експресивності* неодноразово потрапляла в поле зору дослідників у проекції на різні мовні одиниці й рівні, зважаючи на динамічні процеси в мові й пошуки виразально-зображальних засобів і прийомів відображення сьогодення.

Особливо привабливим для науки є вивчення цієї лінгвософської проблеми в міждисциплінарних ракурсах, зокрема медіалінгвістики. Засоби експресивізації ґрунтовно проаналізовані в дисертаційних працях на матеріалах українських (Коваль, 2011) та зарубіжних, зокрема польських, медіа (Ідзьо, 2016).

Специфіку вираження експресивності в медіа-екстах за допомогою різнорівневих мовних одиниць з'ясували також у лінгвістичних студіях (Завальнюк, 2022; Ковальова & Савицька, 2023; Сизонов, 2019), оскільки журналістські матеріали презентують широкий спектр мовно-виразальних засобів для впливу на психоемоційну сферу аудиторії.

І. Завальнюк слушно зауважує, що журналісти дедалі активніше «вдаються до вияву власного «Я» із суб'єктивно зумовленими інтенціями, до односпрямованих мовленнєвих ситуацій із віддаленими комунікантами, а також до експресивізації контекстів задля увиразнення викладу» (Завальнюк, 2023, с. 123).

Своєрідної актуальності набувають дослідження експресивності сучасного українського медіадискурсу воєнного періоду (Завальнюк, 2023; Маслова, 2023), що «допомагає розкрити не лише мовні, але й психологічні, філософські, культурні та комунікативні аспекти впливу мови на суспільство й навпаки» (Маслова, 2023, с. 226).

Синергію емоційності й експресивності реалізують фразеологічні одиниці в медіатекстах. В. Ужченко стверджує: «Експресивність як онтологічна риса ФО постає з їхнього призначення – передавати через почуття наше ставлення до фактів навколишньої дійсності, підсилувати логічний та емоційний зміст висловленого, виступати засобом суб'єктивного увиразнення мови» (Ужченко & Ужченко, 2007, с. 23).

Аналізуючи стилістичні взаємозалежності медійної фразеології та категорії експресивності, Д. Сизонов зауважує: «Експресія ж закладається у фразеологію на рівні етимології, фактично розвивається в семантиці фразеологізму з його появою, а значить стає його іманентною сутністю в процесі еволюції. Адже саме експресія в комунікативних цілях скеровує фразеологією, коли йдеться про функціонально-стилістичне навантаження цих мовних одиниць» (Сизонов, 2019, с. 97).

Мета статті – проаналізувати особливості функціонування й реалізації експресивності фразеологічних одиниць у сучасній регіональній пресі (на матеріалі публікацій газети «Вінниччина»).

Виклад основного матеріалу дослідження. У лінгвоукраїністиці експресивність трактують як «властивість мовних одиниць підсилювати логічний та емоційний зміст висловленого, виступати засобом інтенсифікації виразності мовного знака, засобом суб'єктивного увиразнення мови» (УМ, 2007, с.170). Д. Сизонов наголошує, «що причиною виникнення експресивності можуть стати найрізноманітніші чинники, такі як образність, емотивність, компонентний склад, смислове навантаження, структурно-синтаксичні особливості» (Сизонов, 2019, с. 101).

У сучасних дослідженнях спостерігаємо різновекторні медіалінгвістичні інтерпретації експресивності як на лексико-семантичному, стилістичному, так і на синтаксичному рівнях, оскільки медіа рясніють різноманітними експресивними засобами. У фразеологічній експресивності вбачаємо таку особливість передавати найвлучніше і найвиразніше думки, оцінки, ставлення, вплив сталими виразами, які набувають нового відтінку в медіареаліях і доповнюють парадигму виражальних засобів і лінгвостилістичних прийомів медіаконтенту.

Фразеологічні звороти, прислів'я, приказки і крилаті вислови є обов'язковими стилістичними компонентами мови медіа, експресивно-емоційним джерелом й істотним засобом реалізації стильових особливостей газетних публікацій. Вони відіграють своєрідну роль в архітектоніці медіатексту, формуючи естетику вислову й виразності, реалізують прагматичний потенціал впливу на масову свідомість, викликають певні асоціації, наближають публіцистичний стиль до живого народного мовлення, що значно покращує сприйняття публікації.

На основі аналізу медіатекстів, опублікованих на сторінках тижневика «Вінниччина»¹ можемо констатувати, що в цьому періодичному виданні функціонують фразеологічні засоби найрізноманітнішої семантики, лексико-граматичної структури, образно-експресивного потенціалу.

У медіатекстах узуальні фразеологізми стосуються суспільно-політичних та економічних процесів, позначають позитивні чи негативні оцінки осіб, явищ, ставлення, обставинні характеристики й ін., образно увиразнюючи естетику журналістського мовлення: *І саме з її легкої руки були започатковані спільні україно-молдовські фестивалі самодіяльних колективів* (В. 2022. № 2. С. 3); *До чиновників зверталася з конкретним питанням, а вони їй «годували обіцянками» і грошей на дорогу не давали* (В. 2022. № 5. С. 2); *У всіх домашніх справах Марія ніг під собою не чула* (В. 2022. № 7. С. 7); *Але там, де є малі діти – правила і переконання мають властивість «давати задню»* (В. 2023. № 5. С. 12); *А енергії у цього чоловіка стільки, що це молодим може фору дати на ниві журналістики! У своєму кореспондентському арсеналі він має ще чимало різних нагород* (В. 2024. № 12. С. 11).

Для більшої виразності журналісти «Вінниччини» іноді графічно виділяють фраземи, беручи їх у лапки: *Так «у моду» увійшли продукти з поміткою «нежирний»* (В. 2022. № 6. С. 13); *То за просто розпускають дезінформацію, то законодавство порушують, то зухвало на цьому тлі «виграють мускулами» – що захочемо, те й зробимо!* (В. 2022. № 8. С. 6); *То який же вихід? Очевидно, необхідний пошук «золотої серединки»* (В. 2024. № 6. С. 12); *«Стріла Амура» вцілила прямо в серце юної красуні* (В. 2024. № 11. С. 9).

У теперішніх умовах воєнного стану країни різні життєві реалії допомагають образно описати фразеологічні одиниці разом із військовою лексикою: *Військовий запропонував руку і серце своїй коханій прямисінько на блокпосту* (В. 2022. № 14. С. 5); *Молодий військовий та його кохана стали на весільний рушник у Калинівці* (В. 2022. № 12. С. 2); *І так з миру по нитці ми зібрали першу посилку та відправили її на фронт* (В. 2024. № 6. С. 8); *І на війні літають стріли Амура* (В. 2023. № 16. С. 9). Експресію евфемізмів ілюструють фраземи в конструкціях: *Ще одне молоде життя поклала на вівтар Перемоги Барська громада* (В. 2022. № 14. С. 1); *На щиті до рідного Турбова* (В. 2024. № 8. С. 2); *Віддав життя за Україну* (В. 2024. № 12. С. 2).

¹ Далі по тексту вжито скорочення основного джерела – тижневика «Вінниччина» – В.

У вінницькій пресі трапляються й активно вживані крилаті вислови як сентенції до авторських міркувань: **«Борітеся – поборете. Вам Бог помагає!»** *От і кажіть після цього, що великий Тарас Шевченко не був пророком* (В. 2022. №9. С. 1); *Всупереч відомому вислову: «Коли говорять гармати, музи мовчать»*, у місцевій селищній раді якраз і говорили днями про творчість талановитої землячки Олени Купчик (В. 2022. №18. С. 12), а також новітні фразеологічні звороти, які імпліцитно відображають сьогодення: *І показують «щасливих туристів», які вже встигли відвідати «концерт Кобзона», обгорівши до чорних кісток* (В. 2022. №9. С. 1).

У медіатекстах «Вінниччини» функціонують фраземи з різним ступенем експресивності, адже ідіоматичні вирази мають більшу експресію: *Місто довгий час «пасло задніх», а нині маємо проблеми всеукраїнського масштабу* (В. 2023. №3. С. 6); *Дівчина-красуня запала в око славному юнакові. Це було кохання з першого погляду* (В. 2024. №10. С. 3); а фразеологічні сполучення знижують її до рівня мовних штампів, реалізують стильове значення публіцистичного слововживання: *Звісно, не варто сліпо йти за чиймись рекомендаціями, але брати їх до уваги справді потрібно* (В. 2022. №3. С. 1); *Все відбувалося, як правило, в січні-лютому, коли підбивали підсумки за рік попередній і брали «розгін» на наступний* (В. 2022. №6. С. 5); *Вагомий внесок у це досягнення зробили спортсмени з Вінниччини* (В. 2022. №11. С. 2).

Основну семантику фразеологічних одиниць експресивно варіюють лінгвостилістичні прийоми, імплікуючи різні конотації. Так, уживання фразем у межах предикативного центру посилює метафоричну образність й експресивність синтаксичної конструкції, акумулюючи увагу на повідомленні: *Очі розбігалися від споглядання зафіксованого фарбами, кольорами й тінями-напівтінями прекрасного стану природи, який уже в такому вигляді ніколи не повториться, а залишиться на полотні на віки...* (В. 2022. №2. С. 8); *Від цього просто волосся стає дибки і підіймається тиск* (В. 2022. №14. С. 1); *Робота у майстерні кипить щодня* (В. 2024. №2. С. 1).

Поширеним виявом синекдохи в медіафразеологічній площині є вживання назви частини від цілого: *Своє плече підставляли також студенти* (В. 2022. №26. С. 5); *А ще одразу ж впала в око*

така деталь: мало хто про село вміє написати настільки ж тепло, як це робить Віктор Зеленюк (В. 2024. №5. С. 4); *Коваля почали обговорювати злі язики. Мовляв, коваль нещасний, а стільки заробляє* (В. 2024. №5. С. 10).

Фразеологічна експресія корелює з гіперболічною образністю: *Вона вже не суха гілка, яку легко можна зламати: спробуй тепер хтось проти неї піти – троє захистять, стануть за нею стіною!* (В. 2022. №2. С. 6); *Та мусимо зі шкіри вилізи, але зберегти музичну школу* (В. 2022. №18. С. 11); *Таким чином ми бачили, хто там за нас горою стоїть, поки ми тут з вами живемо* (В. 2024. №12. С. 6) та порівняннями: *З вулички мені вся зимова Ковбасівка, як на долоні* (В. 2022. №1. С. 5); *Женя словами сипле, як горохом, а Іван зрідка вставляє схвальне слово* (В. 2024. №7. С. 4).

Контамінація двох фразеологічних одиниць в одній синтаксичній конструкції посилює експресивність висловлення: *Тож щойно запахло смаленим, вони дали драла з країни першими* (В. 2022. №13. С. 6); *Тепер і ми стали більмом на оці – над нами загрозливо висить «дамоклів меч»...* (В. 2022. №20. С. 3); *Вдумливий читач мав би знати плечима, мовляв, до чого тут воно таке доречне, як пісний борщ на масницю* (В. 2024. №9. С. 14).

Попри те, що фраземам властива семантична цілісність і сталий компонентний склад, у медіатекстах спостерігаємо видозміни й перетворення таких засобів задля увиразнення експресивності й активізації асоціативної свідомості читача. У газеті «Вінниччина» фіксуємо трансформовані фраземи із заміною компонентів або скороченням складу: *Основна скрипка залишається за тим, хто планує програму роботи дорожників і розділяє кошти* (В. 2022. №5. С. 2) – пор. *грати першу скрипку*; *Проте невелика ложка дьогтю у складі цавлю все-таки є* (В. 2022. №18. С. 9) – пор. *ложка дьогтю в діжці меду*; *Навіщо ж ще далі розшаровувати суспільство і підливати оливи у вогонь?* (В. 2024. №9. С. 6) – пор. *підливати олії / масла у вогонь*.

Також трапляється розширення складу фразеологічних зворотів, наприклад, атрибутивними компонентами, з огляду на певну ситуацію, про яку йдеться в медіатексті: *Ноша ця не з легких, і він розумів, що треба добре напружитися, щоб тягти «важкого селищного воза»* (В. 2022. №19. С. 9); *Серцево-судинні захворювання посідають сумну пальму першості з-поміж недуг сучасної*

людини (В. 2022. № 23. С. 13); *У Липівці або пахне локальною екологічною катастрофою, або наявні тут проблеми перебільшено* (В. 2024. № 7. С. 12). Такі експресивні трансформації оновлюють метафоричність фраземи, роблять її подвійно виразною, моделюють лінгвопрагматику висловлення.

У регіональному медіадискурсі привертає увагу те, що певний сталий вислів у різних публікаціях може мати різноманітні модифікації структури й семантики. Наприклад, біблійний вислів *не хлібом єдиним живе людина* зазнає індивідуально-авторського варіювання в медіатекстах (еліipsis конструкції або лексичні видозміни): *Не лише супом єдиним Польща допомагає вимушеним українським переселенцям* (В. 2022. № 14. С. 7); *І сучасні фітотерапевти радять їсти салат увечері, щоб усунути нервові збудження і забезпечити здоровий сон. Але не сном єдиним..* (В. 2022. № 18. С. 9); *Але не азотом єдиним живий сад* (В. 2022. № 26. С. 10); *Не Патроном єдиним* (В. 2022. № 23. С. 7). Такі заміни традиційного компонента на оказіональний увиразнюють семантико-експресивні конотації, актуалізують відповідні концепти.

У медіафразеології вінницької преси виокремлюємо крилаті вислови, прислів'я, приказки, які влучно узагальнюють авторське світобачення або певні життєві закономірності: *Козацькому роду – нема переводу. Так ще говорить мудрість нашого народу* (В. 2022. № 19. С. 8); *Батько нації Тарас Шевченко також мав свою думку про це: «Якби ви вчилися так, як треба...»* (В. 2022. № 20. С. 1); *І хоч тепер передплата вартість видання децю підскачила, однак селяни обирають «Вінниччину», бо, як кажуть, старий друг краще нових двох* (В. 2022. № 1. С. 2); *Ця трагедія сколихнула місцеву громаду і висвітлила багато соціальних прогалин, бо даремно кажуть: рветься там, де тонко* (В. 2024. № 4. С. 15).

Такі одиниці є синтаксично цілісними, а тому й функціонують як самостійні реченнєві конструкції або як частини складних речень. Їхню експресивність увиразнює питальна модальність, що змушує читача замислитися над порушеною проблемою: *Після нас – хоч потоп?* (В. 2024. № 7. С. 12); *Чи вони з москвинами та не два чоботи – пара, та ще й обидва на одну ногу?* (В. 2024. № 9. С. 14); *На перший погляд, задум непоганий. Але чи відміряв він, як те прислів'я вимагає, сім разів?* (В. 2024. № 4. С. 11).

Фразеологізовані заголовки як текстотвірні елементи в газеті «Вінниччина» є своєрідними експресивними засобами привернення читачької уваги: *Ахмад Талжа виводить станцію Оратів на нові орбіти* (В. 2024. № 8. С. 9); *Пустив «червоного півня»* (В. 2024. № 13. С. 15); *Сила, яка здатна звернути гори* (В. 2024. № 11. С. 7). *Автомайстер із «золотими руками»* (В. 2023. № 10. С. 2); *Ложка дьогтю в бочці меду*, або *Чому аграрії не шанують бджіл* (В. 2023. № 9. С. 12); *ВПО – статус чи місце під сонцем?* (В. 2024. № 11. С. 2). У такій фразеологічній інтерпретації фактів і подій виявляється авторське ставлення й емоційне налаштування адресата.

«Особливий комунікативно-прагматичний потенціал мають заголовки, в яких використовуються трансформовані усталені вирази, вирізняючись не тільки експресією, а й своєрідним інформаційним кодом до публікації. Існують різні прийоми перетворення компонентного складу, унаслідок чого відбувається їхнє уточнення, підсилення експресії фразеологічної одиниці» (Каленич, 2019, с. 157). Журналісти в таких заголовках вдаються до заміни компонентів фразеологічної одиниці, актуалізуючи окремі поняття чи події, закріплюючи за конкретною мовленнєвою ситуацією: *Дерево міцне корінням, а коледж – друзями* (В. 2024. № 7. С. 5); *Наддністрянський номер не пройшов...* (В. 2024. № 12. С. 14) або усічення фразем: *Хочеш миру? Ну-ну...* (В. 2022. № 22. С. 4). Трансформовані фраземи-заголовки також використовують у гумористичному або іронічному значенні за допомогою їхнього часткового перетворення чи гри слів: *Борці до Брюсселя до доведе* (В. 2024. № 16. С. 16); *Не було школам клопоту – то мають Клопотенка* (В. 2022. № 7. С. 4).

Фразеологічну алюзію як інтертекстуальний прийом ілюструє експресивний заголовок: *Одна ластівка, що «замахнулася» на весну* (В. 2022. № 1. С. 3) – пор.: *Одна ластівка весни не робить*. У публікації йдеться про те, як у селі Курилівці почала працювати єдина в області сімейна молочна ферма. Асоціативний принцип натяку розкодує автор у публікації: *Сьогодні у Курилівцях ніхто не веде мову про повне відновлення цього комплексу, але перефразовуючи відоме прислів'я про весняну ластівку, тут мають надію на хоч часткову реанімацію тваринницької галузі* (В. 2022. № 1. С. 3).

Такі оказіональні фразеологічні трансформації приваблюють читача інтригою, на відміну

від узуальних фразем, інтенсифікують образну виразність тексту. «Перефразування прямої номінації корелює з текстом, економить мовні ресурси в заголовку й експресивно поглиблює його комунікативну прагматику» (5, с. 136).

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок. Аналізуючи регіональний медіадискурс, спостерігаємо розмаїття фразеологічних засобів, які увиразнюють стилістику й естетику журналістського мовлення, влучно створюють емоційний колорит, що об'єктивує особливе сприймання тексту й більш ефективний вплив на свідомість читача. Експресивність фразеологічного ресурсу межує з поняттями образності, оцінності, емоційності, конотації, інтертекстуальності.

У вінницькій пресі (на матеріалі тижневика «Вінниччина») виявляємо різні фразеологічні

репрезентації образного переосмислення фактів реальності, що посилює експресивний потенціал викладу, конденсує семантику, поживляє увагу. Своєрідної прагматики набуває експресивність у фразеологізованих заголовках газети «Вінниччина», які менш інформативні, проте привертають увагу, інтригують своєю завуальованою експресією, даючи імпульс до розкодування назви публікації після ознайомлення з нею. Трансформовані фраземи оновлюють образність усталених виразів, актуалізують емоційно-експресивне значення та збагачують певними конотаціями новостворений контекст.

Перспективою дослідження медіафразеології є поглиблений аналіз таких сталих виразів у семантичних, стилістичних і граматичних вимірах у різних видах регіональних медіатекстів.

Література

- Завальнюк, І. (2022). Синтаксичні засоби експресивізації мови українських газет сьогодення. *Актуальні проблеми синтаксису: сучасний стан і перспективи дослідження*. Чернівці, С.107–109.
- Завальнюк, І. (2023). Синтаксичні одиниці в мові вітчизняних масмедіа періоду російсько-української війни: оновлення змісту й структури. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство)*: збірник наукових праць, Вінниця, Вип. 37, С.120–130. <https://doi.org/10.31652/2521-1307-2023-37-120-130>
- Ідзьо, М. В. (2016). Мовні засоби експресивізації в текстах сучасних польських ЗМІ: дис. ... кандидата філол. наук: 10.02.03 – слов'янські мови, Київ, 222с.
- Каленич, В. М. (2019). Медіафразеологія в газеті «Дзеркало тижня». *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Філологічні науки*, Вип. 48, С.154-158.
- Каленич, В. М. (2022). Інтертекстуальність заголовкових комплексів у медіатекстах. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*, № 44, С. 130-146. <https://doi.org/10.17721/APULTP.2022.44.130-146>
- Коваль, Т. Л. (2011). Засоби експресивізації українського газетного дискурсу початку ХХІ ст.: дис. ...кандидата філол. наук: 10.02.01, Херсон, 203 с.
- Ковальова, К. & Савицька, Л. (2023). Засоби експресивності у текстах онлайн-медіа. *Актуальні питання гуманітарних наук. Мовознавство. Літературознавство*, Вип. 66, том 2, С.122-127.
- Маслова, Ю. (2023). Експресивність як домінуюча ознака сучасного газетного дискурсу України воєнного періоду. *Актуальні питання гуманітарних наук. Мовознавство. Літературознавство*, Вип. 67, том 2, С. 226-230.
- Сизонов, Д. Ю. (2019). Медійна фразеологія та категорія експресивності: стилістичні взаємозалежності. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*, Вип.38, С. 94–108. <https://doi.org/10.17721/APULTP.2019.38.94-108>
- Ужченко, В. Д. & Ужченко, Д. В. (2007). Фразеологія сучасної української мови. Київ, 494 с.
- УМ (2007). – Українська мова: Енциклопедія / Редкол.: В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови) та ін. Київ, 2007. 854 с.
- Шевченко, Л. І. & Сизонов, Д. Ю. (2017). Нові слова та фразеологізми в українських мас-медіа: словник, Київ, Ч. 4, 100 с.

References

- Zavalniuk, I. (2022). Syntaksychni zasoby ekspresyvizatsii movy ukrainskykh hazet sohodennia [Syntactic means of expressing the language of today's Ukrainian newspapers]. *Aktualni problemy syntaksysu: suchasnyi stan i perspektyvy doslidzhennia*. Chernivtsi, 107–109.
- Zavalniuk, I. (2023). Syntaksychni odyntsi v movi vitchyznianskykh masmedia periodu rosiisko-ukrainskoi viiny: onovlennia zmistu y struktury [Syntactic units in the language of domestic mass media during the period of the Russian-Ukrainian war: update of content and structure]. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Seriya: Filolohiia (movoznavstvo): zbirnyk naukovykh prats*, Vinnytsia, Vyp. 37, 120–130. <https://doi.org/10.31652/2521-1307-2023-37-120-130>
- Idzo, M. V. (2016). Movni zasoby ekspresyvizatsii v tekstakh suchasnykh polskykh ZMI [Linguistic means of expressiveness in the texts of modern Polish mass media]: dys. ... kandydata filol. nauk: 10.02.03 – slovianski movy, Kyiv, 222s.
- Kalenych, V.M. (2019). Mediafrazеологія в газеті «Дзеркало тижня» [Media phraseology in the newspaper "Mirror of the Week"]. *Naukovi pratsi Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohienka: Filolohichni nauky*, Vyp. 48, S.154-158.
- Kalenych, V.M. (2022). Intertekstualnist zaholovkovykh kompleksiv u mediatekstakh [Intertextuality of heading complexes in media texts]. *Aktualni problemy ukrainskoi linhvistyky : teoriia i praktyka*, №44, S.130-146.
- Koval, T. L. (2011). Zasoby ekspresyvizatsii ukrainskoho hazetnoho dyskursu pochatku XXI st. [Means of expressing the Ukrainian newspaper discourse of the beginning of the 21st century.]: dys. ...kandydata filol. nauk: 10.02.01, Kherson, 203 s.
- Kovalova, K. & Savytska, L. (2023). Zasoby ekspresyvnosti u tekstakh onlain-media [Means of expressiveness in online media texts]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. Movoznavstvo. Literaturoznavstvo*, Vyp. 66, tom 2, S.122-127.
- Maslova, Yu. (2023). Ekspresyvnist yak dominantna oznaka suchasnoho hazetnoho dyskursu Ukrainy voiennoho period [Expressiveness as a dominant feature of modern newspaper discourse in Ukraine during the war period]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. Movoznavstvo. Literaturoznavstvo*, Vyp. 67, tom 2, S. 226-230.
- Syzonov, D. Yu. (2019). Mediina frazeolohiia ta katehoriia ekspresyvnosti: stylistychni vzaiemozalezhnosti [Media phraseology and category of expressiveness: stylistic interdependencies]. *Aktualni problemy ukrainskoi linhvistyky: teoriia i praktyka*, Vyp.38, S. 94–108.
- Uzhchenko, V. D. & Uzhchenko, D. V. (2007). Frazeolohiia suchasnoi ukrainskoi movy [Phraseology of the modern Ukrainian language]. Kyiv, 494 s.
- UM (2007). - Ukrainska mova: Entsyklopediia [Ukrainian language: Encyclopedia] / Redkol.: V.M. Rusanivskiyi, O.O. Taranenko (spivholovy) ta in. Kyiv, 2007. 854 s.
- Shevchenko, L. I. & Syzonov, D. Yu. (2017). Novi slova ta frazeolohizmy v ukrainskykh mas-media: slovnyk [New words and phraseological units in the Ukrainian mass media: dictionary], Kyiv, Ch. 4, 100 s.

Автори

Володимир Каленич, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю
e-mail: kalenychev@gmail.com

Authors

Volodymyr Kalenych, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor of the Department of Journalism, Advertising and Public Relations
e-mail: kalenychev@gmail.com

Конфлікт інтересів

Автори засвідчують про відсутність конфлікту інтересів

Conflict of Interests

The authors(s) declare that they have no conflict of interest